

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ОСІБ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА БЕЗПЕЧНИЙ ПЕРЕБІГ
ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

за спеціальністю 181 «Харчові технології»
галузі знань 18 «Виробництво та технології»

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

ІПДО НУХТ

Голова Вченої ради

Баранов В.І.

(протокол № 4 від «26» 05 2021 р.)

ПРОГРАМА УВОДИТЬСЯ В ДІЮ

з «02» серпня 2021 р.

Директор

Баранов В.І.

(наказ від «02» серпня 2021 р. № 20)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за безпечний перебіг технологічних процесів на підприємствах харчової та переробної промисловості

Об'єднання «Укрхлібпром»

Голова правління

Васильченко О.М.

« _____ » 20__ р.

ПрАТ «Укрпиво»

Генеральний директор

Коренькова Г.М.

« _____ » 20__ р.

Національна асоціація виробників м'яса та м'ясопродуктів України «Укрм'ясо»

Голова правління

Попов В.І.

« _____ » 20__ р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації (далі – ОПП ПК) призначена для слухачів відповідного рівня підготовки, визначених Класифікатором професій як керівники, професіонали і фахівці, професійна діяльність яких пов'язана із забезпеченням безпечного перебігу технологічних процесів та безпеки праці на підприємствах харчової і переробної промисловості. ОПП ПК є нормативним документом для організації освітнього процесу, який розроблено на засадах компетентнісного, андрагогічного, акмеологічного та системного підходів, сучасних модульних освітніх технологій та принципів. Правовою основою цієї ОПП ПК є Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про охорону праці», постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікації», (в редакції постанови КМУ від 12 червня 2019 р. № 509), Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15, зареєстровано в міністерстві юстиції України 15.02.2005 р. за № 231/10511), інші нормативно-правові акти, що регламентують вимоги щодо освітнього процесу, промислової безпеки та охорони праці.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації встановлює:

- вимоги до змісту підвищення кваліфікації на компетентнісній основі;
- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів, який сформульовано у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, удосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок, які здобуті за 7 і 8 кваліфікаційними рівнями вищої освіти Національної рамки кваліфікацій;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної освіти, тощо.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації використовується як методологічна основа для:

- розроблення й коригування робочих навчальних програм дисциплін;
- визначення форм і змісту засобів для оцінювання результатів навчання слухачів;
- розроблення навчально-тематичних планів за певною професією працівників підприємств відповідної підгалузі харчової та переробної промисловості.

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою ІПДО
НУХТ у складі:

Заступника директора, к.т.н., доц. Дудка С.Д.

Зав. кафедри, к.т.н., доц. Шишкова В.З.

ст. викладача Шишкова А.В.

Програма схвалена методичною комісією ІПДО НУХТ

(протокол № 3 від «25» 05 2021 р.)

Заст. голови МК В'ялець О.В.

1. Профіль освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації за спеціальністю 181 «Харчові технології» галузі знань 18 «Виробництво та технології»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу структурного підрозділу	Національний університет харчових технологій, Інститут післядипломної освіти
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за безпечний перебіг виробничих процесів на підприємствах харчової та переробної промисловості
Обсяг, кредитів/год	7 / 210
Наявність акредитації	Не передбачається
Передумови	Фахова вища (передвища) освіта за освітнім напрямом 18 «Виробництво та технології» без вимог до стажу роботи за спеціальністю, або вища (передвища) освіта за іншим освітнім напрямом і стаж роботи за фахом, що відповідає профілю ОПП, не менше одного року.
Термін дії	5 років
Адреса постійного розміщення програми мережі	www.ipdo.kiev.ua
2 – Мета програми	
Удосконалення і розвиток раніше набутої компетентності, отриманої під час навчання в закладі вищої освіти та впродовж виробничої діяльності, щодо забезпечення безпеки працюючих і промислової безпеки під час перебігу виробничих процесів у харчовій і переробній промисловості	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметні області	Основні компоненти програми: - Нормативно-правове забезпечення діяльності підприємства стосовно безпеки працюючих та промислової безпеки, системи управління охороною праці (23%);

	<ul style="list-style-type: none"> - Людський фактор, колективний та індивідуальний захист (14%); - регламентація використання та експлуатація об'єктів підвищеної небезпеки (машин, механізмів, іншого устаткування підвищеної небезпеки) та виконання робіт підвищеної небезпеки (43 %); - безпека праці під час супроводження виробничих процесів у галузях харчової та переробної промисловості (13 %); - соціально-економічні і культурні аспекти охорони праці та промислової безпеки (7 %)
Основний фокус освітньої програми	Спеціальна поглиблена післядипломна освіта в галузі промислової безпеки та охорони праці в харчовій і переробній промисловості
Ключові слова	Охорона праці; промислова безпека; аналіз умов праці; ведення документації з охорони праці; ризики для працюючих; управління професійними ризиками; навчання з питань охорони праці; пропаганда охорони праці; мотивація працівників; оцінка ефективності система управління охороною праці (СУОП); економіка охорони праці.
Особливості програми	Програма розрахована на реалізацію в навчальному закладі. Режим навчання – до 9 год./день за умови навчання в інституті, та 4 год на день при проведенні навчання на підприємстві), з урахуванням часу на самостійну роботу слухачів.
4 – Придатність слухачів до кар'єрного зростання	
Професійні назви робіт за ДКП	1210.1 – Керівник підприємства, установи, організації; 1221.2 – Начальник цеху; 1222.1 – Головний інженер; 1222.1 – Головний механік; 1222.1 – Головний енергетик; 1222.2 – Майстер виробництва; 1222.2 – Майстер дільниці; 1229.7 – Директор технічний; 1237.1 – Головний теплотехнік; 1237.1 – Головний технолог; 2143.2 – Інженер-електрик; 2143.2 – Професіонал з енергетичного менеджменту; 2145.2 – Інженер-механік; 2149.2 – Інженер з охорони праці;

	2149.2 – Інженер-технолог; 2213.2 – Інженер-технолог з виробництва та переробки продукції тваринництва; - Особи, визначені наказом підприємства відповідальними за безпечну експлуатацію об'єктів та систем підприємства (за електричне, теплове господарство, пожежну безпеку, безпечну та надійну експлуатацію будівель і споруд тощо)
5 – Оцінювання	
Види контролю	Тестування, співбесіда – вхідний контроль; Іспит – вихідний контроль
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Як наслідок навчання, здобувач післядипломної освіти набуває здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми із забезпечення промислової безпеки та охорони праці під час професійної діяльності на промисловому підприємстві харчової/переробної промисловості
<p>Програма спрямована на формування/розвиток у слухача таких рис фахової компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання професійного понятійного апарату, термінології та умінь ними користуватися; - знання нормативно-правового забезпечення системи управління безпекою працюючих; - володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу; - здатність організувати і координувати роботи з забезпечення безпеки працюючих на робочому місці, підрозділі, підприємстві; - знання вимог щодо документообігу та звітності на підприємстві з питань охорони праці; - здатність визначати і коригувати напрями розвитку системи управління охороною праці (СУОП) підприємства на основі моніторингу змін законодавства і передового досвіду в галузі охорони праці та фактичного стану охорони праці на підприємстві; - умінь взаємодіяти з державними наглядовими органами, здатність провести підготовчу роботу з отримання необхідних дозволів та та реєстрації декларацій; 	

- уміння взаємодіяти з державними наглядовими органами, здатність провести підготовчу роботу з отримання необхідних дозволів та реєстрації декларацій;
- уміння здійснювати необхідне інформаційне забезпечення функціонування СУОП, надавати методичну допомогу керівникам структурних підрозділів підприємства з питань безпеки праці;
- здатність аналізувати умови і стан охорони праці на підприємстві, розробляти програми (комплекс заходів) щодо їх поліпшення та надавати оцінку ефективності заходів з охорони праці;
- здатність визначати небезпечні та шкідливі фактори у технологічних процесах, виконувати нагляд за їх безпекою, виявляти загрози і ризики для працівників та вживати необхідних дій при виявленні порушень;
- знання класів і видів засобів індивідуального захисту, їх застосування, принципи захисту і основні характеристики, вимоги до них, правила та норми забезпечення працівників засобами індивідуального захисту, нагляд забезпечення та правильного їх використання;
- знання засобів колективного захисту, їх характеристик та особливостей застосування на підприємстві;
- уміння організувати та провести розслідування нещасних випадків, професійних захворювань, аналізувати їх причини, розробляти заходи щодо їх запобігання;
- знання методів виявлення, оцінки, ранжування небезпек та виробничих ризиків, уміння впроваджувати системи управління професійними ризиками;
- здатність забезпечувати функціонування системи навчання працівників підприємства з питань охорони праці та промислової безпеки;
- здатність організувати і безпосередньо проводити атестацію робочих місць за умовами праці, контроль виплат та компенсацій працівникам за наслідками атестації робочих місць;
- знання та застосування методів пропаганди безпечного та нешкідливого проведення виробничих процесів, мотивації працівників до безпечного виконання робіт;
- здатність до побудови просторових/часових моделей, що характеризують безпеку під час перебігу виробничих процесів на підприємстві;

- уміння оцінювати і контролювати використання коштів підприємства на реалізацію заходів щодо поліпшення умов праці;
- володіння комп'ютерними вміннями і навичками у сфері менеджменту охорони праці;
- здатність до подальшого самостійного навчання, сприйняття нових досягнень і методів професійної діяльності, спроможність формулювати власний професійний висновок щодо можливостей їх практичного використання.

7 – Програмні результати навчання (ПРН)

Після проходження підвищення кваліфікації слухач має такі результати:

- ПРН1 – демонструє достатні знання, цілісне і глибоке розуміння нормативно-правової бази (загальнодержавної та локальної), сучасного стану охорони праці та промислової безпеки, особливостей документообігу в системах охорони праці та промислової безпеки у паперовій та електронній формі;
- ПРН2 – демонструє обізнаність щодо СУОП, визначення небезпечних та шкідливих факторів та ризиків для працюючих, уміння використовувати ризик-орієнтоване керування процесами безпеки працюючих;
- ПРН3 – розуміє сутність технологічних процесів вироблення харчових продуктів, вміє характеризувати їх на предмет безпечності і нешкідливості, шляхи мінімізації їх негативного впливу на життя і здоров'я працюючих;
- ПРН4 – здатний ідентифікувати ризики, які виникають або можуть виникнути при проведенні виробничих процесів, виконувати їх ранжування, визначити доцільність та шляхи зниження їх негативних проявів;
- ПРН5 – демонструє глибокі знання фізичної, хімічної, біологічної природи процесів, що є факторами ризику і можуть завдати шкоди персоналу та матеріальним об'єктам на підприємстві; вміє забезпечити організацію та проведення робіт підвищеної небезпеки;
- ПРН6 – демонструє знання щодо шляхів підвищення культури персоналу із додержання вимог та правил безпечного і нешкідливого проведення виробничих процесів, підтримання норм етики у взаємовідносинах у виробничому колективі;
- ПРН7 – здатний виконувати необхідне економічне обґрунтування заходів із досягнення соціально припустимого рівня ризиків травмування та професійних захворювань працюючих відповідно до принципів ALARA;
- ПРН8 – володіє необхідними знаннями та комп'ютерними технологіями для реалізації СУОП, її інформаційного забезпечення, проведення навчання та перевірки рівня підготовки персоналу.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізація програми забезпечується штатними науково-педагогічними працівниками інституту, серед яких доценти, старші викладачі та навчально-допоміжний персонал кафедр і навчальної лабораторії кафедри. Також до навчального процесу залучаються висококваліфіковані фахівці з відповідних питань.
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторні приміщення оснащені мультимедійною технікою. Навчальна лабораторія оснащена комп'ютерами і тренажером з відповідним навчально-контрольним програмним забезпеченням
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Книги, брошури, періодичні видання бібліотеки ІПДО НУХТ, а також електронні ресурси, перелік яких наведений у робочих програмах навчальних компонентів (дисциплін).

2. Перелік навчальних компонентів освітньо-професійної програми

Позн.	Назва навчальних компонентів	Короткий зміст навчальних компонентів	Обсяг, год
К1	Нормативно-правове забезпечення промислової безпеки і охорони праці	Сучасна нормативно-правова база з безпеки працюючих в Україні та передових країнах. Нормативна документація Міжнародної організації праці (МОП). Прийняті в Україні відповідні конвенції та стандарти. Програма наближення нормативно-правових актів з охорони праці України до нормативної бази Євросоюзу та МОП.	6
К2	Управління охороною праці	Інформаційне забезпечення, аналіз небезпек та ризиків, ризик-орієнтований підхід. Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань. Упровадження програми з відстежування, мінімізації або виключення потенційно небезпечних ситуацій для працюючих (near miss). Проведення атестації робочих місць. Опрацювання заходів	36

		відповідно до отриманої інформації.	
К3	Роль людського фактору у травматизмі та профзахворюваннях	Психологія безпеки як ключовий елемент культури безпеки, яка є фундаментальною складовою безпеки. Проведення навчання персоналу з фахових питань, формування мотивації працівників до безпечного виконання робіт. Методична та практична допомога керівникам та виконавцям всіх рівнів по забезпеченню небезпечного, нешкідливого виконання робіт та зниження рівнів ризиків.	22
К4	Засоби індивідуального та колективного захисту на підприємстві	Перелік, класифікація, порядок вибору, норми забезпечення, вимоги щодо використання та підтримання необхідного стану.	4
К5	Машини, механізми, устаткування підвищеної небезпеки; виконання робіт підвищеної небезпеки	Регламентація використання та експлуатації машин, механізмів. Отримання необхідних дозволів та подання декларацій відповідності матеріально-технічної бази підприємства вимогам законодавства. Організація та проведення на підприємстві робіт підвищеної небезпеки.	8
К6	Безпека праці під час перебігу технологічних процесів	Особливості харчових технологій, дотримання промислової безпеки і охорони праці на підприємствах різних підгалузей харчової і переробної промисловості.	24
К7	Безпека персоналу при експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки	Забезпечення безпеки персоналу відповідно до Правил охорони праці, правил устрою та безпеки експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки: котлів, посудин під тиском, підйомно-транспортного, технологічного устаткування, газових, теплових, електричних,	70

		гідравлічних мереж, будівельних конструкцій тощо.	
K8	Культурні та соціально-економічні засади небезпек і ризиків	Підходи та методи соціально-економічної оцінки досягнення підтримання на можливо низькому рівні значень ризиків для працюючих (принцип ALARA). Економічне обґрунтування проведення заходів із зниження небезпек та ризиків для працівників. Організація роботи із стимулювання саморозвитку працівників в питаннях культури взаємної безпеки. Опанування нової компетентності щодо роботи в умовах залишкових ризиків та зменшення їх негативного впливу.	10
	Разом:		180

3. Документи про освіту, що видаються за підсумками успішного опанування освітньо-професійної програми:

- свідоцтво навчального закладу про підвищення кваліфікації;
- посвідчення встановленого зразка про перевірку знань з питань охорони праці відповідно до ст. 18 закону України «Про охорону праці» та Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

4. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Компонент	ПРН1	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН6	ПРН7	ПРН8
K1	+						+	+
K2	+	+		+				+
K3		+		+		+		+
K4			+		+			
K5	+		+					
K6			+	+	+			
K7		+			+			
K8		+				+	+	

Гарант ОПП ПК
завідувач кафедри охорони праці,
к.т.н, доцент

В.З. ШИШКОВ